

w postaci zaległości składowych z innego (zbiegającego się) tytułu ubezpieczeń społecznych, która doprowadza rolnika do stanu upadłości finansowej, bez zastosowania nieproporcjonalnie drastycznych sankcji w postaci wyłączenia skarżącej z ubezpieczenia rolniczego i włączenia jej do ubezpieczenia społecznego z tytułu okresowo prowadzonej niskodochodowej działalności pozarolniczej.

Wyrok SA w Lublinie z 29 listopada 2018 r., III AUa 766/18,
Legalis, nr 1857651

Płatności bezpośrednie i wspieranie obszarów wiejskich

Cel podnoszenia poziomu życia ludności wiejskiej, popierania jakości życia na obszarach wiejskich nie może być uznany za spełniony w sytuacji, gdy poszczególne działki ewidencyjne zgłaszane są przez tylko formalnie różne podmioty. Składanie przez utworzone podmioty odrębnych wniosków i zgłoszenie w nich działek rolnych, które – zgłoszone łącznie – uzasadniałyby mniejszą płatność bezpośrednią wskazuje na stworzenie sztucznych warunków. Całokształt okoliczności podważa jakąkolwiek racjonalność prowadzenia działalności w formie pięciu spółek – poza celem uzyskania większych płatności – i przemawia za przyjęciem, że taki stan rzeczy ma na celu właśnie wyłącznie uzyskanie większych dopłat. W szczególności świadczy o tym tożsamość działalności prowadzonej przez wszystkie spółki, ich skład osobowy, organy, usytuowanie działek zgłoszonych do płatności oraz brak wiarygodnych dowodów na prowadzenie przez wskazane spółki niezależnej gospodarki rolnej.

Wyrok NSA z 13 lutego 2018 r., II GSK 884/16,
Legalis, nr 1758894

Możliwość wyłączenia obowiązku zwrotu nienależnie dokonanej płatności w rozumieniu art. 73 ust. 4 rozporządzenia Komisji (WE) nr 796/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania wzajemnej zgodności, modulacji oraz zintegrowanego systemu administracji i kontroli przewidzianych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1782/2003 ustanawiającego wspólne zasady dla systemów pomocy bezpośredniej w zakresie wspólnej polityki rolnej oraz określonych systemów wsparcia dla rolników (Dz.Urz. UE L 141 z 30.04.2004, s. 18) wymaga spełnienia łącznie dwóch przesłanek: płatność dokonana musi być na skutek błędu organu, a błąd jest tego rodzaju, że nie mógł zostać wykryty przez rolnika, przy czym nie można stosować surowszych kryteriów przy ocenie możliwości wykrycia błędu przez rolnika niż kryteria przyjęte w stosunku do oceny pomyłki organu.

Wyrok NSA z 18 kwietnia 2018 r., II GSK 1097/16,
Legalis, nr 1790232

Małżonek nie może przy składaniu wniosku o przyznanie pomocy posługiwać się numerem identyfikacyjnym żony. Nadanie jednego numeru oznacza, iż w przypadku gdy małżonkowie są współposiadaczami gospodarstwa rolnego, nie mogą uzyskać odrębnych numerów identyfikacyjnych, które mogą być nadawane w przypadku samodzielnych odrębnych gospodarstw rolnych stanowiących zorganizowaną całość gospodarczą.

Wyrok WSA w Warszawie z 28 lutego 2018 r., VIII SA/Wa 529/17,
Legalis, nr 1742493

Ochrona gruntów rolnych i leśnych

1. Wykładnia językowa art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 ze zm.) prowadzi do wniosku, że zmiana przeznaczenia gruntów rolnych może odnosić się także do gruntów najwyższej klasy. Nie może budzić wątpliwości, że organ, rozpoznając wniosek o zmianę przeznaczenia gruntów, powinien przede wszystkim kierować się wskazanymi przez ustawodawcę zasadami ochrony gruntów, ale jednocześnie, wydając decyzję, powinien rozważyć interes publiczny, jakim jest ochrona gruntów rolnych i interes wnioskującej gminy.

2. Przy wyłączeniu gruntów rolnych i leśnych z produkcji powinno się brać pod uwagę także dyrektywy wypływające z ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1073 ze zm.), a zatem zasadę kształtowania ładu przestrzennego oraz zasadę zrównoważonego rozwoju – stanowiące podstawę wszelkich działań odnoszących się do gospodarki przestrzennej, a także główny miernik prawidłowości i legalności wykonywania przepisów tej ustawy w formach w niej przewidzianych.

Wyrok NSA z 19 stycznia 2018 r., II OSK 830/16,
Legalis, nr 1719723

1. Celem procesu rekultywacji jest przywrócenie gruntom wartości użytkowych. Niewłaściwy aktualnie stan gleby obciąża podmiot zobowiązany do jego rekultywacji, ponieważ wobec niezakończenia rekultywacji właściciel gruntu nie może rozpocząć jego rolniczego wykorzystywania.

2. Przepis art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych, który przewiduje, że rozmiar ograniczenia wartości użytkowych gruntów ustala się na podstawie dwóch odrębnych opinii rzeczoznawców, nie ma zastosowania do postępowania o uznanie rekultywacji za zakończoną. Jak wynika z art. 22 ust. 1 pkt 1 wskazanej ustawy na podstawie opinii, o których mowa w art. 28 ust. 5, organ wydaje decyzję określającą stopień ograniczenia lub utraty wartości

użytkowych gruntów. Co do innych decyzji przewidzianych w sprawach rekultywacji i zagospodarowania, w tym co do decyzji o uznanie rekultywacji za zakończoną art. 22, nie odwołuje się do art. 28 ust. 5 omawianej ustawy. Brak zatem podstaw, aby w oparciu o ten przepis kwestionować wystąpienie przez organ w sprawie o opinie gleboznawców.

3. Ocena, czy w konkretnym wypadku nastąpiła – czy też nie nastąpiła – rekultywacja gruntu, nie może być uzależniona od zakresu wykonanych robót rekultywacyjnych. Jednym kryterium przy tej ocenie może być okoliczność, czy w wyniku odpowiednich zabiegów gruntu nadano lub przywrócono jego wartości użytkowe.

Wyrok NSA z 25 października 2018 r., II OSK 849/18,
Legalis, nr 1864402

1. Uzgodnienie, o którym mowa w art. 53 ust. 4 pkt 6 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2016 r. poz. 778 ze zm.), jest wymagane w stosunku do wszystkich gruntów wykorzystywanych na cele rolne w rozumieniu art. 92 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2014 r. poz. 518 ze zm.). Przepis ten ma szerszy zakres zastosowania niż art. 61 ust. 1 pkt 4 tej ustawy, który dotyczy tych gruntów, których zmiana przeznaczenia następuje w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego i wymaga uzyskania zgody właściwego organu na podstawie art. 7 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 909 ze zm.).

2. Powołana ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych stanowi przepisy odrębne w rozumieniu art. 61 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Obejmuje swym działaniem wszelkie grunty rolne. Ochrona, o której mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, dotyczy wszystkich gruntów rolnych, w rozumieniu tej ustawy, jak również gruntów (nieruchomości) wykorzystywanych na cele rolne w rozumieniu art. 92 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Wyrok NSA z 13 grudnia 2018 r., II OSK 528/18,
OSP 2019 nr 6, poz. 64, str. 124

Reforma rolna

W świetle art. 2 ust. 1 lit. e dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz.U. z 1945 r. Nr 3, poz. 13 ze zm.) okoliczność, że działka była zabudowana, nie przesądza budowlanego charakteru tej działki i nie oznacza, że parcela ta nie mogła pozostawać w funkcjonal-